

U Gorskome kotaru kao na Strawberry Hillu

Don Wolf je hrvatsko-američki fotograf koji je odrastao na Strawberry Hillu, hrvatskoj četvrti u srcu Kansas Cityja. Kao fotograf radio je u mnogim zemljama, ali se uvijek vraćao na Strawberry Hill i u Hrvatsku po inspiraciju

Napisale: Colleen Boley, Rebecca Stakun

Uredila: Marta Pirnat-Greenberg

Snimke: Charles Novak

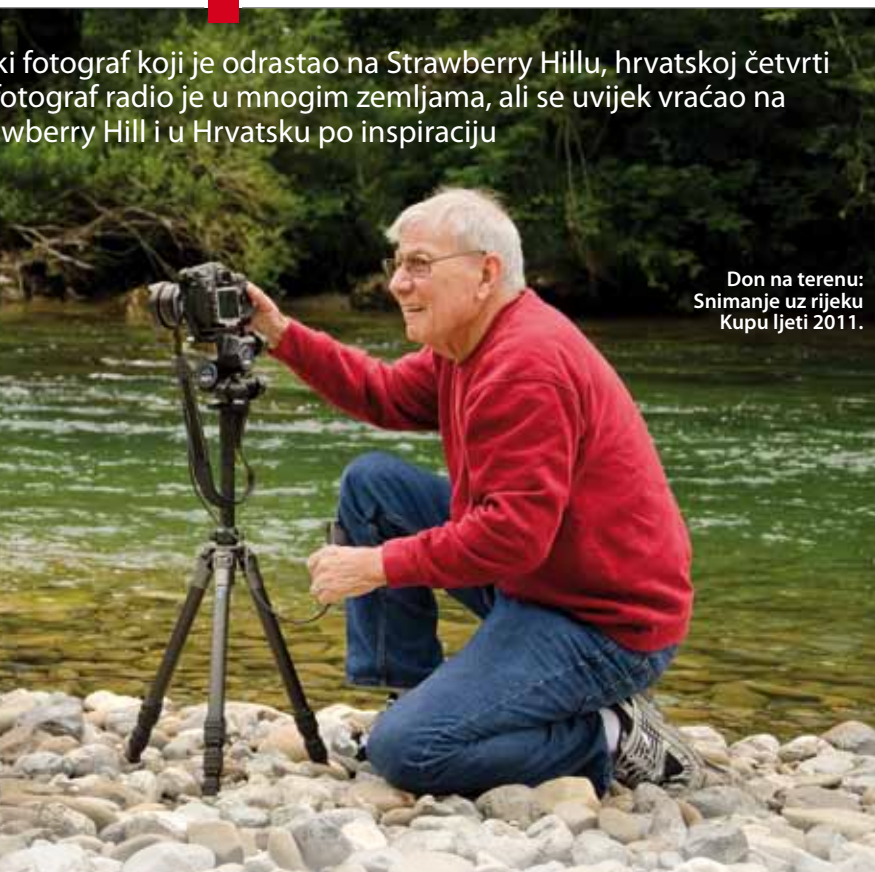
Djedovi i bake Dona Wolfa doselili su se iz Gorskog kotara na Strawberry Hill 1906. godine jer je u Kansas Cityju u to vrijeme bilo puno radnih mjesta u klaonicama. Baka s majčine strane došla je u Ameriku s tri sestre. Četiri sestre koje su ostale u Hrvatskoj bile su tijekom Drugoga svjetskog rata odvedene u koncentracijski logor u Italiji. Don se sjeća kako bi za vrijeme rata baka često plakala poslije večere jer su joj sestre bile u zatočeništvu. Srećom su njegove tete preživjele koncentracijski logor.

Iako su njegovi rođaci emigrirali, nikad nisu zaboravili obitelji u Hrvatskoj ili hrvatske tradicije. Strawberry Hill bio je mala zajednica gdje su svi ljudi poznavali jedni druge, što je prema Donu bio najbolji dio njegova odrastanja.

“Bilo je predivno živjeti tako blizu cijele obitelji”, kaže Don. “Hodao bih glavnom ulicom i susretao rođake. Na Hillu su se svi poznavali. Održavale su se obiteljske proslave za Božić, Uskrs i rođendane uz poviticu i hrvatsku pjesmu. Mama nije dobro kuhala pa sam jeo poviticu samo na obiteljskim slavljinama.”

POČECI FOTOGRAFSKE KARIJERE

Volio je pjesme koje su se pjevale na tim slavljinama. Pjevali su i u osnovnoj školi u hrvatskoj crkvi sv. Ivana Krstitelja i neke pjesme trebao je znati za završni ispit. “Kad sam bio prvi put u Hrvatskoj, želio sam pjevati neke pjesme koje sam naučio u djetinjstvu, ali su mi rođaci rekli da ne smijem jer nisu jugoslavenske”, sjeća se Don. Sada ima petero djece, dva

Don na terenu: Snimanje uz rijeku Kupu ljeti 2011.

pastorka i sedamnaest unuka, ali njegova djeca i unučad na žalost nisu naučili pjevati te pjesme.

Na pitanje kako je počelo njegovo zanimanje za fotografiju, Don odgovara da kao dječak nije imao nikakav poseban interes za fotografiju, ali su roditelji uvijek fotografirali. Poslije školovanja u ratnoj mornarici nekako slučajno upisao se u školu za fotografiranje 1955. godine. Trebao je odlučiti između škola za neko uže specijalizirano zanimanje u vojsci i te škole su se nalazile u Kansasu, Minnesoti i Kaliforniji. Smije se kad kaže da je izabrao školu za fotografiranje jer se nalazila u Kaliforniji u koju je želio otkupovati. U fotografskoj školi odabrao je zračnu fotografiju. “Onda sam zavolio fotografiranje i upisao sve tečajeve iz fotografije koje je nudila ratna mornarica.” Iako je želio naučiti što više o fotografiji, tada još nije mislio da

bi kao fotograf mogao zarađivati novac. Kad je završio školu, počeo je raditi za medije i fotografirao otvorenja novih trgovina i ljude iz javnoga društvenog života. Od toga je prešao na fotografiju za kataloge i časopise. Kao profesionalni fotograf radi već više od pedeset godina.

Fotografiranje je omogućilo Donu prvo putovanje u Hrvatsku 1976. godine. Te godine jedan od njegovih partnera u fotografskoj tvrtki darovao mu je dvije povratne karte za Jugoslaviju u zahvalu za dobar rad. Sa sobom je odveo i svoju kćer, majku i tetu. Posjetili su Split, Zadar, Karlovac i mnoga sela, uključujući Kamenski Hrib gdje je odrasla baka po majci, Plešće gdje su krštene baka i njezinih sedam sestara i Gerovo gdje su rođeni djedovi. Poslije toga vratio se u Hrvatsku još sedamnaest puta.

“Nastavljam putovati u Hrvatsku da bih ponovno stekao ono što sam izgubio

na Strawberry Hillu. Susjedstvo se počelo smanjivati jer su ljudi umrli ili su se preselili i zbog izgradnje nove autoceste kroz susjedstvo.” Zanima nas kakvi su bili osjećaji kad je prvi put posjetio Hrvatsku. “Bilo je kao da sam se vratio na Hill. U Hrvatskoj sam našao istu toplu, prijateljsku atmosferu i ista prezi- mena kojih se sjećam iz djetinjstva. Kad odem u Hrvatsku, vidim mnoge sličnosti sa svojim starim susjedstvom. Mnogi ljudi uzgajali su na Strawberry Hillu kokoši kao što se to još radi po selima u Hrvatskoj. Ljudi tamo drže pčele za med baš kao što ih je imao gospodin Rodina u Trideset osmoj ulici”, kaže Don.

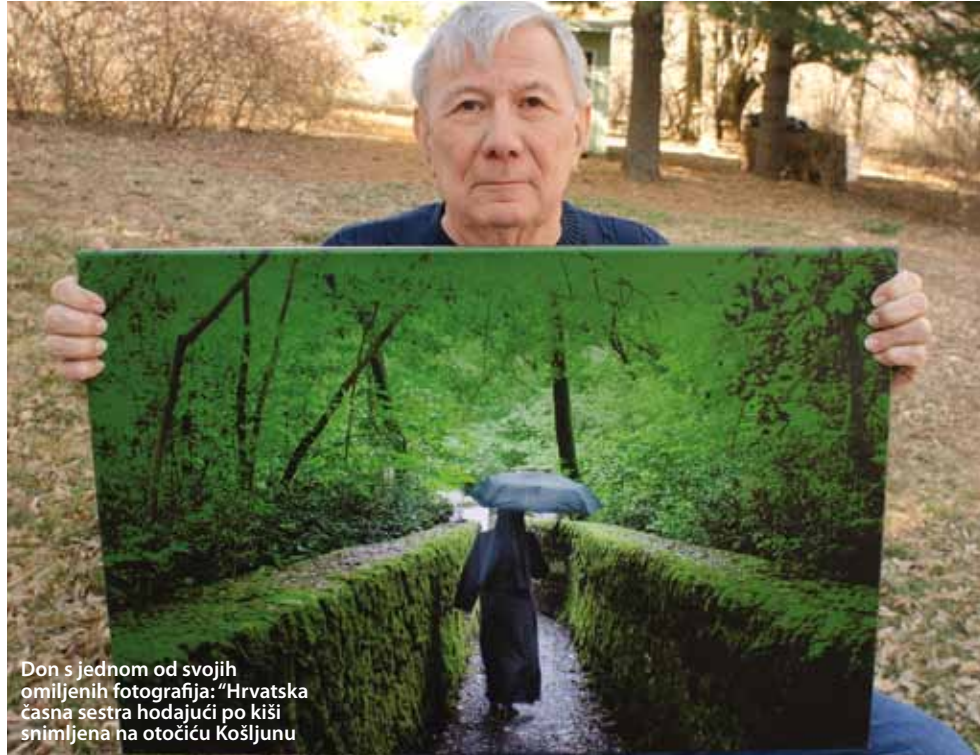
Ali glavna sličnost između dviju zemalja nije ono što Don vidi, nego ono što se osjeća – toplina ljudi. Sjeća se kako je fotografirao ženu – zvala se Marija – koja je radila kosom u polju. Prišao joj je, predstavio se i objasnio da su njegovi rođaci iz Gerova i iz Kamenskog Hriba. Kad je to čula, odmah mu je dopustila da je fotografira. Njegova omiljena iskustva u Hrvatskoj su kad putuje od sela do sela i ljudi ga pozivaju u svoje kuće da s njima jede, pije i pjeva. Ponekad bi tamo pjevao hrvatske pjesme koje je naučio dok je bio dječak i na koje su seljani potpuno zaboravili. “To je bilo zanimljivo”, kaže Don, “kad sam saznao da sam u neku ruku živi muzej.”

VUK DOBROTVOR

Kad su počeli ratovi u bivšoj Jugoslaviji, Don je počeo slati novac organizaciji “Save the Children” (Spasite djecu) koja je pomagala hrvatskoj nezbrinutoj djeci. Netko iz organizacije uskoro je stupio u kontakt s njim. Kad mu je rekao da je fotograf, muškarac ga je pitao bi li želio ići u Hrvatsku s njim da vide kako

“Harry, prodavač voća i povrća” (“Harry the Huckster”, 1957.)

Don s jednom od svojih omiljenih fotografija: “Hrvatska časna sestra hodajući po kiši snimljena na otočju Košljunu”

se koriste donacije i da posjete neku djecu i obitelji. Dok je bio u Hrvatskoj, Don je putovao i u Otočac u posjet Danijeli – prekrasnoj devetogodišnjoj djevojčici čiji otac je poginuo u ratu i kojoj je on u to vrijeme pomagao. Tijekom tog putovanja čuo je za Dom za nezbrinutu djecu sv. Terezije u Zagrebu. Bio je pun izbjeglica i potreban mu je bio novi vodovod. Uпитao je jednu časnu sestru koliko će koštati novi vodovod. “Kad sam čuo da će koštati 25.000 dolara, nisam mislio da ću moći prikupiti toliki novac”, sjeća se Don.

Nedugo nakon toga dobio je dozvolu da doveze Danijelu u SAD da godinu dana boravi kod njegove obitelji. Poletio je iz Kansas Cityja u petak uvečer, stigao u Zagreb u subotu ujutro i vratio se u Kansas City s Danijelom u nedjelju. U zračnoj luci dočekale su ih TV-kamere, novinari i fotografi. Jedan od Danijelinih budućih prijatelja iz trećeg razreda Osnovne škole Krista Kralja imao je veliki plakat na kojem je pisalo: “Welcome to Kansas City, Danijela!” i “Dobro došla!” Nakon pojavljivanja u vijestima, jedan uspješan poduzetnik hrvatskih korijena nazvao je Dona i pitao ga što je najpotrebnije u Hrvatskoj. Kad mu je Don spomenuo vodovod i da je već prikupio 12.500 dolara, poduzetnik je velikodušno ponudio dodatnih 12.500 dolara. Don nastavlja pomagati i Domu sv. Terezije u Zagrebu i Domu sv. Josipa u

Hrvatskom Leskovcu. Nedavno je dostigao milijun dolara donacija za domove za nezbrinutu djecu!

USPOMENA IZ STAROG KRAJA

Najdragocjenija je Donu mogućnost spajanja dviju zajednica. Dok je bio u Gerovu, njegov bratić pokazao mu je crkvu na Svetoj Gori na kojoj komunistička vlast seljcima nije dopustila da poprave krov, ali su ga seljaci tajno malo po malo ipak popravili. Don se tada sjetio žene na Strawberry Hillu koja mu je bila nekoliko puta spomenula da je u toj istoj crkvi pjevala u pjevačkom zboru kao djevojčica. Uzeo je komad starog krova kao uspomenu za tu ženu koja je u to vrijeme već živjela u staračkom domu. “Vidite, po mome mišljenju – neću koristiti riječ ‘magija’ – ali ima zaista nešto posebno u tome. U staračkom domu ovdje je stara dama koja je kao djevojčica pjevala u pjevačkom zboru u crkvi tamo. I ja joj mogu donijeti nešto od tamo. Ne možete zamisliti što je to značilo za nju. To je bio baš poseban trenutak.”

Don Wolf još uvijek živi u Kansas Cityju, oko deset kilometara od Strawberry Hilla, gdje nastavlja raditi kao fotograf. Njegov rad može se vidjeti i na njegovoj web stranici na: <http://don-wolf.artistwebsites.com/>. Trenutno radi na knjizi o djetinjstvu na Strawberry Hillu i iskustvima u Hrvatskoj s naslovom “Nazvala me je gospodin Wolf”. ■

ENG Don Wolf is a Croatian-American photographer who grew up on Strawberry Hill, a Croatian quarter in the heart of Kansas City. He has worked as a photographer in many countries around the world, but has always turned for inspiration to Strawberry Hill and Croatia.